

SABADELL FEDERAL

Setmanari porta-veu del Partit Federal

Redacció i Administració: Jardí, 7 i 9

Els originals no's tornen.

Dels articles ne son responsables els seus respectius autors.

SUBSCRIPCIÓ MENSUAL . . .

50 CÉNTS.

NOMBRE SOLT . . .

10 "

Charlatanismo

Es altamente bochornoso el modo que tienen de tratarnos esos señores que con tanto desinterés han acometido la ardua tarea de gobernarnos. De seguir así pronto habremos de ceder a los cándidos chinos el derecho de exclamar contra sus embajadores: *Nos engañan como a españoles*.

En vísperas de la reapertura de las Cortes se le ocurre a D. Antonio Maura ir a visitar, en su residencia veraniega a Alfonso XIII y ¡oh casualidad! encuéntrase allí con el conde de Romanones. El monarca invita a almorzar a ambos; comen y hablan largo rato; el ministro sale disparado para Madrid, celebrase consejo y, a los pocos días, el mallorquín reúne unos cuantos amigos en una población de undécima clase y les espeta un discurso que vuelve turulatos a todos los que en Europa se preocupan de la sangrienta tragedia que actualmente se desarrolla.

Como no podía menos de suceder, el loro del tradicionalismo español, el presuntuoso y envidioso Vazquez de Mella, recuerda que al acto del Real siguió el de la Zarzuela y repitiendo la suerte, diríjese a Santander, con ánimo de salvar a su amada Alemania y, cual nuevo Lohengrin, arriba al Sardinerio montado en el blanco cisne de la neutralidad.

Una vez allí, tira de repertorio y como *no es tan fiero el león como la gente lo pinta* y los argumentos del papagayo con boina son en menor número que sus pretensiones, no tuvo más remedio que decir lo de siempre: que Francia es simpática, pero Inglaterra perfida; que hay que artillar Sierra Carbonera; que Gibraltar es una vergüenza y que nuestro porvenir está con Alemania.

Y después de decir estas cositas tan monas se marchó el orador carcunda al hotel a caballo de unos cuantos zulús que protestan haber nacido hombres, entre los aplausos de los carlistas montañeses y recibiendo una lluvia de flores que le arrojaban al paso varias señoritas, cosa que también hubiese hecho Benavente, de encontrarse allí, en vez de enviarle su entusiasmo por telégrafo.

Ahí tenéis los dos discursos. El del balear embotelladito, quizás pagado, ya que era de encargo. Su motivo visible, la ratificación de su política en materia de alianzas; en el fondo, en verdad, ahogar el *feto* de aquella célebre coalición de las derechas a que le arrastraban la deserción de sus antiguas huestes y la indiferencia de arriba. El del asturiano, bien dicho, como él sabe, pero hueco como todos los suyos, con vistas a la caja de la embajada alemana y a la de algunos magnates del jaimismo, para justificar el telegrama del cuarto rey mago que ha de venir a ponerse al frente de sus leales

para salvar a *su querida patria* y robar las gallinas de sus corrales.

Es delicioso leer estos discursos. El señor Maura hablando de nuestras perdidas colonias, habiendo sido él uno de los últimos ministros de ultramar y de la acción de España en Marruecos, cada día más embrollada por culpa suya, y el señor Vazquez avergonzándose de que en Gibraltar ondee la bandera inglesa, cuando tantos conocemos que la quisieran ver ondear en Montjuich, resultan los más cínicos de los políticos españoles, que es cuanto hay que decir.

Labor meritaria realizará aquel que enseñe al desdichado pueblo a odiar a todos esos parlanchines sin pudor ni ideales que continuamente se presentan como sus salvadores. Demasiado sabemos lo que estos políticos mercenarios tienden a salvar. No ignoramos que el único móvil que les anima es su medio personal.

Por lo que respecta a Maura ya le parecen mucho siete años de ostracismo y cree llegada la hora de situarse en la órbita de que tan violentamente fué arrancado. Y como, dicho sea entre nosotros, el señor Dato parece tan poquita cosa para jefatear en el antiguo partido de Cánovas, de ahí que ahora venga el gobernante de 1909 a hacer cucamonas por la plaza de Oriente.

En cuanto a Mella, a ese se le vé la de *sota*. Mucha bullanga, mucho de hablar de cañones, siempre con la historia en las manos, hablando de alianzas, guerras, bar-

cos y demás hostias consagradas, por si sale alguna ocasión en que, en vez de un gobierno militar como él aconseja, se forma alguno con carácter *nacional* y le otorgan la cartera de Estado, que es precisamente la más *internacional*, ya que parece que Jaimito no tiene mucha prisa de sentarse en el glorioso trono de Felipe II, Carlos II y Fernando VII.

Para ayudar a su *leader* en esta empresa y en espera de imitar al antiguo, al auténtico requeté de Cúcalá en su humanitaria y salvadora empresa de matar liberales entregados al sueño, los requetés actuales salen al verde prado en Ulldecona (donde hay muy pocos republicanos) y juran, por la laguna Estigia, volver a la malaventurada España, los días de explendor y gloria que le usurparon las ideas modernas, ¡Lástima no haya sido en Sabadell, donde nos hubiéramos divertido en grande al ver el diluvio de pepitas de melón que se suele desprender cuando se le abre la cabeza a un carca!

Y mientras hay tantos jolgorios por Barcelona, a ciencia y paciencia de las autoridades y de los republicanos, mientras comentamos estúpidamente los discursos de Maura y de Mella, que tanta polvareda levantan, vemos como la pobre y desgraciada bandera roja y gualda como se hunde, traidoramente atacada con criminales mañas.

Pero no importa; nosotros, a pesar de eso, y aún precisamente por eso, gritamos a toda hora: ¡¡ Viva la neutralidad!!

F. MOLINER SALCEDO.

Dos pedagogos y dos pedagogías

La constitución de la llamada «Fundación Giner de los Ríos» ha puesto de moda una vez más a don Francisco Giner en los periódicos. El ilustre viejecito es muy venerado y querido de nuestros intelectuales. Yo no lo respeto tanto. Aunque, como no soy intelectual, ni filósofo, ni nada, no estoy obligado a ello. Antes, cuando no raciocinaba y pensaba por mi cuenta, si alguno me decía «Fulano es muy respetable» yo me lo creía y lo respetaba todo lo que podía. Pero, a medida que los ojos de mi espíritu se abren, voy perdiendo el respeto a todo y a todos. En cierta ocasión, siendo yo chico, iba por una calle de mi pueblo, dándole la mano de mi madre. En estas, llegó el viático y mamá me dijo: «Arrodillémonos, hijo mío». A lo que yo repuse: «Señora, usted, si quiere, se arrodilla delante del Santísimo, que yo me arrodillaré a los pies de esta santísima moza que está aquí detrás y que es la que me rinde el corazón y la que se está captando todas mis adoracio-

nes». Y me puse a recitarle a la bella con gran escándalo de todos una oración de requiebros. Para mí no había allí más dios vivo que aquella muchacha. En el cura y en la hostia no veía nada de particular. Algo parecido me está sucediendo con esos grandes hombres a cuyas plantas todos se postran y ante los cuales no puedo yo quitarme el sombrero, si no es por comodidad, porque tampoco les encuentro nada de particular. Con Giner me ocurre actualmente esto.

Algunos llaman al bondadoso viejecito san Francisco Giner de los Ríos. Don Francisco era, en efecto, un santito emparedado que no hizo bien ni mal a nadie. Era una especie de cura laico, de pastor luterano. No era ortodoxo, pero era muy religioso. El ser religioso, de casta le venía al galgo. Porque su tío, el famoso Ríos Rosas, de que tan pagado está el otro Giner, el *cadet*, el lerrouxista, era un clericalón reconrado y un reaccionario de tomo y lomo.

Giner de los Ríos fué una virtud hembra, y hembra célibe. Por el estilo de esas monjas que porque no se lavan hacen olor de santidad. El olor de santidad es olor de mujer y de sudor seco. Giner fué un espíritu demasiado ensimismado, poco centrífugo. No hablaba en público, ni escribía en la prensa. Quizá por no comprometerse. Era un sabio oficial, decorativo. En su cátedra se aprendería mucho. Pero como el pueblo no puede ir a la Universidad no aprovechaba las semillas que desde allí arrojaba el sembrador. A sembrar hay que bajar a la calle, al periódico, al comicio. Hay que poner con la mano el grano en el surco e hincarlo bien en la tierra. Giner se inhibió en casi todos los problemas. Fué un eterno neutro. El 98 no le arrancó un grito de indignación ni de dolor. El 1909, tampoco. Afirma Cavia que don Francisco fué una protesta viva contra el parlamentarismo porque no fué al Parlamento. Protesta platónica, infructuosa. Todas sus protestas fueron así. Internas o en voz baja, ineficaces, cobardes. Así es la rebeldía de todos los españoles. Había que ir al Parlamento. Había que ir a escandalizar, a desentonar. Había que sacrificar la tranquilidad, la cátedra, la libertad, todo. Protestar platónicamente es como amar platónicamente. En la protesta y en el amor hay que ser algo brutales. Hay que romper algo para que den fruto.

De la generación que Giner ha educado tampoco estamos contentos. Casí todos sus discípulos están capados. Ellos no salvarán a España. Carecen de fibra. Pseudofilósofos que aquí pueden pasar, pero que en Francia y Alemania harían reir. Nos han contado lo que piensa Cohen, lo que piensa Natorp, pero todavía no sabemos lo que piensan ellos. Luego, unos hormiguitas. Se han agenciado pensiones para el extranjero, cátedras y sueldos como han podido. Han fundado el reformismo para procurarse actas. Al empezar la carrera, se situaron en la izquierda, en donde se siembra, pero poco a poco se han ido corriendo hacia donde se siega y se muele y se amasa. Una calamidad, ellos. Como su maestro.

Ved, en cambio, la vida de Ferrer, cuan distinta. Vida de pedagogo moderno. Vida no casera, sino internacional. Vida de lucha, de obsesión, de sobresalto. Vida en una continua efervescencia de relaciones y de magnos proyectos. Sin reparar en gastos ni en disgustos. Vida dada toda al niño, al hombre. Vida sacrificada a la idea con una valentía heroica. Vida que una muerte viril ha coronado convirtiéndola en una antorcha, en una inapagable lumbre.

La santidad no consiste en la contemplación, en la alegría boba, en el aseo extremado, en el vivir armonioso y negativo. A nosotros nos place el luchador sudoroso que viene jadeando, humeando del combate, que arriesga la vida, que entrega la carne y la honra a la voracidad de sus enemigos, que no calla ante la injusticia, que es perseguido, difamado, calumniado, hasta fusilado si se presenta la ocasión. Con enemigos como don Francisco la monarquía y la sociedad vieja tardarían mucho en derrumbarse. Con luchadores como Ferrer pronto caería la fortaleza del privilegio. Yo no pienso enseñar a la juventud la pedagogía de Giner sino la de Ferrer; no le recomendaré los textos de la Institución Libre de Enseñanza sino los de la Escuela Moderna.

ANGEL SAMBLANCAT.

IDEOLOGÍES

EL CONCORDAT

Una concepció llògica de la vida exclou el cristianisme. El més vulgar sentit comú, preconitzat el fi del Concordat per a interès de tots. El presupost de cultes assoleix anyalment alguns milions de pessetes. Aquests milions que paguem se reparteixen amigablement entre els ministres dels cultes autoritzats, encar que nosaltres no poguem encendrer una cerilla, beure un got de vi, ni obrir una porta sense donar una moneda catòlica a pastors i rabins; protestant, a rabins i clergues, jueu, a clergues i pastors; altrement si no consumiu la mercància dels clergues, dels rabins i dels pastors, no esteu pas menys obligats a pagar llurs exercicis amb detriment de vostre benestar, de vostres necessitats i de vostres plaers. El Concordat, que crida aqueixa paradoxa econòmica, un cop denunciats els únicament habituats al temple, a la iglesia o a la sinagoga, haurà de pagar els gastos del culte, admetent que el culte sobrevisqui i faigi gastos encara.

Emprò la història s'ha posat en camí vers la civilització, vers l'ateisme, vers la justícia, vers la llibertat. Llençar el Crist de la consciència humana, reduir a res a llurs clergues i falsaris, trencar les mentides teològiques, esborrar les homicides fronteres, reconciliar de un a l'altre extrem del món als explotats i a les víctimes, per a dirigir-los formidables contra els explotadors i els paràssits; donar a tots el capital iniquament guardat per alguns, veus aquí els pensaments que brillen com estrelles en l'horitzó dels pobles, que surten de la seva antiga abulia i provoquen una crida a la revolta, a l'empenyada redemptora del Lliure Pensament.

Gustau Flaubert deia que Europa no tardaria molt temps en dividir-se en dues races: els catòlics i els lliurepensadors. El temps de la predicció s'apropa més cada dia; el nou ordre no trigarà en posar front a front els obrers de la llum i els còmplis de les tenebres. Que el combat sigui sens trègu ni pietat. La tolerància aplicada als regressius, als covards, als fautors de crim i de tenebres, no deu brillar en aquesta lluita suprema entre la raó i la bogeria, entre la fe inepta i el saber pacific, entre el clergue i el lliurepensador. No perdonem a l'emic. Llencem-lo com un perill públic; pronunciem nosaltres la excomunió major. Que se'ls hi prohibeixin les funcions públiques, els honors, la vida social. Després, quan hagim humiliat, vençut a aqueixos germans imbecils, quan els hagim posat en estat de no ésser danyins, fora de la propagació de llurs mentides, els hi allargarem la mà per a conduir-los, amb un gest de perdó, per a concedir-los-hi un lloc amic en la ciutat benfectora, en la Jerusalem universal de la raó, de la perpetua concordia, de l'armonia i de l'amor. Demostrarem també que la lliçó al món per la mort dels herois, per l'esforç dels revoltosos, no ha sigut pas inútil; que tots aquells que, a semblança de Etienne Dolet han sofert per l'ideal, no han donat sens resultat llur esforç heròic, ni han sembrat en va la llevor dels martres.

LUDOVIC PETRUS.

ANANT PEL MÓN

Les nacions neutrals

La guerra ha portat una altra lluita encarnitzada dintre les nacions que dient-se neutrals contemplen el pas d'aquesta batalla infinita. Però el mot neutral no resa més que en el sentit oficial de les planes de les Gazetes i dels Monitors, perque la guerra ha intervenit tan directament dintre la més recòndita vida de les idees polítiques i socials i en les més pregones funcions dels Estats espectants, que no és possible restar

neutre en la baralla dels beligerants. No es mira el decantar-se per un o altre bándol la posició ètnica o geogràfica de l'Estat en que es viu, sinó que és el propi sentiment de tots els homes el qui es parcialitza a favor dels aliats o de la quadruple.

Aquest sentiment, que no és epidèrmic, descobreix en els que's exterioritzen, quina missió cumpreix dintre la societat en que viu. Girem els ulls amb sinceritat cap a Espanya i veurem com se defineix aquest sentiment cap a les parts beligerants. Els retrògades de tota mena, els altres enamorats de tots els atavismes i autocràcies, clamen contra tota intervenció guerrera després de cantar les excelencies de la Germania, i encara en Mella, anant més lluny, volant sobre el seu lirisme ufanós i apocalíptic, diu que les nostres ansies guerreres haurien d'anar dirigides contra Anglaterra. Si pel contrari és Maura qui s'ajexca i volguen reabilitar-se dels seus pecats pretén defensar una intervenció a favor de les nacions aliades si rectifiquen aquestes la seva conducta envers la nació espanyola, s'hi veu en el fons una habilitat de polític caigut i fins una mena de pulsació de les altes esferes al poble per a conéixer qué el fa palpitar. Tot això porta una lluita interna entorn de la qual la opinió viu i s'agitava dintre els seus sentiments francofíls o germanofíls. Les nacions beligerants se valen cada hui dels seus partidaris, però si aquests transpassen els límits prudencials de les seves admiracions, obtenen les consegüents repressives. Vegí's com les lleis espanyoles castiguen només els que ridiculitzen a Alemanya, si, segons els seus executors, aquests s'excedeixen en llurs exterioritzacions. L'Estat mateix, condemnant un de aquests sentiments, fugí de la neutralitat.

El cas del nostre Estat és el cas de tots els Estats neutrals. En aquesta universalització de la guerra no és possible tancar-se dintre la més absoluta neutralitat, per sobre de la vida oficial i diplomàtica dels pobles, existeix la heterogenitat enorme de criteris dels seus ciutadans. I d'aquí que tan a Espanya, a Suïça, a Holanda o a Suecia la guerra exacerbí la *filia* d'una gran massa de ciutadans convertida ja en passió i fa que avui el món camini dividit en uns aimants de tots els drets i de totes les justicies possibles i uns altres que manifesten unes ignorades i dormides ancestralitats.

TROTTER.

SEMBRANT ODIS

A Birmingham han celebrat les Trade-Unions el seu Congrés anual, prenent-se acords importantíssims per estar lligats amb l'actual conflicte que açota a Europa.

Sens dubte ha dominat la passió en els acords presos, doncs revesteixen una greuetat tan gran, que podríen portar trastorns després de acabada la guerra.

Hi ha, entre aquests, el de no admetre cap tracte directe ni indirecte amb els obrers alemanys que pugui relacionar-se amb la pau que haurà de pactar-se quan les nacions be-

ligerants creguin arribada la hora. Excluir-los de tot tracte humà, eliminar-los completemet per a que no puguin intervenir en la solució que haurà de donar-se als conflictes socials creats per la guerra, arribada l' hora solemne de la pau.

L'anatema llençat contra els obrers alemanys pod portar nous odis, per quant els obrers alemanys no es conformaran en que ells, subjectats a una severíssima disciplina, hagin d'ésser condemnats per un delict que no creguin haver comés.

Els obrers anglesos han llençat la seva excomunió amb tota l'energia que els dóna la seguritat de que ho han fet en nom d'una causa santa, considerant una culpabilitat dels obrers alemanys el que no cumplissin lo que havien promés, de que combatirien a sang i a foc tots els crèdits militars, que votaren no obstant la promesa.

Víctimes de l'opressió tirànica del militarisme alemany, privats de tot moviment lliure en quin poguessin demostrar la seva disconformitat en la política seguida per l'Alemanya oficial, agonitzant espiritualment en les grapes de la fe, no podia esperar-se d'ells el compliment de la paraula empenyada. O potser una conformitat inconscient, inesperada, ha intervengut poderosament, degut a la intensa propaganda germànica per alçar l'esperit patriòtic fins el paroxisme, ofegant tot esclat lliure dels ciutadans, contrarrestant tota la voluntat popular. Es com una mena de demència creada per la exacerbació del sentimentalisme patriòtic. Viuen en un abatiment del pensar propi, obligats a acceptar el pensar dels altres. No tenen, doncs, tanta culpa com suposen els obrers anglesos.

Els obrers anglesos estan orgullosos de la causa que defensen, dels homes que els dirigeixen camí de la victoria, i per això han llençat la seva profètica maledicció bíblica: «Sereu exclusos de tota consideració humana fins que us vegem humiliats, besant-nos els peus, demanant-nos perdó». I això farà germinar nous odis, farà viure un rencor en l'ànima del humiliat que explotarà tard o d'hora, que provocarà noves lluites. L'opressor d'ahir, no voldrà esser l'oprimit de demà; sentirà les mateixes ansies de llibertat que els oprimits d'avui. No càstic, doncs, sino perdó per l'instrument de que s'han valgut els tirans alemanys, que al fi i al cap el débil sempre ha sigut arrastrat per la desenfrenada carrera del fort. El càstic, per aquells que tramaren tacitament, ocultament, aquest conflicte aterrador, inaudit. Per ells, per els pobres obrers alemanys, commisericació, que el seu plany, després de la lluita, trovi eco en l'ànima del vencedor, que com més noble serà la lluita més gran serà el triomf.

Al fi i al cap, el poble obrer d'Alemanya també té bones qualitats que amaguen els seus defectes, que si els obrers anglesos poden vanagloriar-se de tenir un Lloyd George al servei de la Monarquia, els obrers alemanys tenen un Liebfneking al servei de la Llibertat.

R.

Notes i Comentaris

Retall

Copiem del valent diari «La Lucha», la següent correspondència del seu redactor-corresponsal en aquesta ciutat, nostre company Joan Puig:

«Ha llegado a un nivel tan bajo la ética administrativa de la mayoría de nuestro Ayuntamiento, que si el pueblo no tuviese incrustada la teoría aquella del dejar hacer, dejar pasar, de la escuela manchesteriana, puede que ya se hubiese lamentado algún disgusto respecto del proceder de la misma en los asuntos municipales. Y se comprende fácilmente esta desmoralización desde el momento que la mayoría, compuesta de todas las derechas, no tenga otro aglutinante que el de sus egoismos y concupiscencias, sin responsabilidad moral porque no tiene ideales de ninguna clase. Dejando aparte su denigrante proceder con el asunto Martí-Lladó, que la retrata completamente, puso de manifiesto, no hace muchos días, de qué manera administra para completar el revés de la medalla. Fué en este intrincado e incongruente problema del impuesto sobre el inquilinato. Mientras la clase obrera y la media pagan en su mayor parte el impuesto por encontrarle más equitativo y más justo que el odioso recargo de Consumos, la clase burguesa se abstiene de pagar por la sencilla razón de que les afecta más. Aunque dicho impuesto, por ser directo, ya es sabido que se hace reacio el pagarlo, no se hubiere hecho necesario recurrir por la vía ejecutiva contra los morosos si las llamadas clases directoras, comprendiendo la crítica situación del Erario municipal, hubiesen cumplido fieles a sus protestas de patriotismo y enamorados de los deberes de ciudadanía.

Así las cosas, aún se han agravado más con la mala administración de nuestra mayoría referente a este impuesto. Hay quien no le han pasado a cobrar nunca, quien hasta un tiempo determinado, es decir, sin orden ni concierto alguno, como lo demuestra el hecho de que no hace muchos días el agente ejecutivo, acompañado con algunos individuos de autoridad, iba a embargar a un supuesto "moroso", y este era uno de los que habían pagado religiosamente el impuesto de inquilinato desde su implantación.

Esto es ridículo, sencillamente bochornoso, y parece que nuestra mayoría juegue con los intereses comunes, que el pueblo, siempre ignorante, ha puesto en sus mercenarias manos».

Aniversari de la mort d'En Salmerón

Aquesta setmana han complert vuit anys que deixá d'existir aquest gran home, la perdua del qual és, pel partit republicà, insustituible.

Salmerón, igual en la tribuna que en la premsa, fou sempre el mateix, íntegre, equanímic, jutjant seré tot quant interessava fonament al poble espanyol, proposant sempre les més encertades solucions en tots els conflictes que sorgien, principalment si eren en interès de la classe necessitada.

Plorem una vegada més al gran home.

Els plagis

Després del «Díari de Sabadell», ara és l'estimat colega «Tarragona Federal» qui ens honra reproduint treballs publicats en nostre setmanari.

En l'últim nombre de dit periòdic arrivat en aquesta Redacció, veiem l'article que amb el títol de «Suñer y Capdevila» i la firma de Moliner Salcedo aparegué fa quinze dies en aquestes columnes.

Encara que en tal reproducció hem observat la manca d'unes línies i de la firma, i per altra part l'augment d'unes paraules,

nosaltres hauríem agrat que s'hagués citat la procedència.

I aquest desig nostre s'extén en general a tots els que es dignin passar les estisores pel text de SABADELL FEDERAL.

D'eleccions

El diumenge passat en Almaden fou proclamat diputat per l'article 29, l'ex-director de «La Tribuna» de Madrid, en Cánovas Cervantes.

Consti que amb aquesta proclamació hem sofert un gros desengany. Nosaltres que ens creíem que aquell districte hauria sigut per un republicà, se l'emporta un arrivista quins ideals son ben allunyats de la democràcia. Empró en Almaden el volen, allá ells. No servirà pas aquest malaurat article a Girona, on la efervescència electoral va creixent a mesura que es va acostant el dia 24, destinat per a celebrar les eleccions.

La lluita, que serà molt empenyada i molt complicada, malgrat totes les artimanyes dels nostres adversaris, sembla que es presenta bastant clara a favor del nostre corregional Fernández del Pozo.

Celebraríem de debò el triomf del nostre amic, doncs amb ell canviaria de debò l'aspecte de la serrameca del Congrés, que bona falta hi fa.

Echegaray

Qui digui que a Espanya no prosperen els homes que es dediquen a les lletres, és que desconeixen en absolut aquesta beneïda terra de frares, toreros i neutralitat... germanofília.

Vegis el darrer mort ilustre, En Josep Echegaray, que ha abandonat aquesta pitxera vida carregat d'anys, honors, reputació i riquesa.

Volgué imitar a Calderón de la Barca, i escrigué un sens fi de drames, també sense cap fi lloable. A l'escenari Echegaray tot son castells i salons, allá no hi surt una brusa i la psicologia de les seves obres deixa veure prompte que les ensenyances de l'autor estan basades en uns principis de moral tan anticuats que a cent llegües senten a feudalisme absolutista i amb lo arcàic que les modernes democràcies han destituit i tot autor que de liberal es precí deu desterrar de la seva literatura.

Figurá bastant en política i per cert que no fou la conseqüència la virtut que més l'adornà. Primer fou republicà, més tard monàrquic.

Després d'ésser ministre amb Martos formà part d'un govern de la regència.

Cobrá immenses cantitats per les seves obres teatrals, abundosos sous i cessanties de ministre, expléndides nòmines de la Tabacalera i durant quasi mig segle s'ha vist rodejat de tota sort d'afalagaments, distinctions, premis i homenatges.

Ningú com Echegaray podrà parodiar al célebre doctor Pangloss. Ha viscut vuitanta quatre anys en el millor dels mons possibles.

Denuncia d'un article

Després de recorrer mitja Espanya, de periòdic en periòdic, sense que cridés la atenció de cap fiscal, últimament ha sigut denunciat l'article d'En Marceli Domingo que aparegué en un dels nombres passats del periòdic «La Lucha», que tan dignament dirigeix dit diputat, titulat «Ejemplo de militarismo», en quin es parlava dels fets ocorreguts a Girona que tan gran escàndol provocaren i que son de tothom ja coneixuts. «El Pueblo», de València, ha sigut el periòdic que el fiscal ha denunciat per haver-lo reproduït.

El comfrare repùblicà dóna compte d'aquesta denuncia i diu encertadament:

«En comptes de denunciar un senzill relat dels fets, ens semblaria millor castigar a aquells que els produïren».

Comformes, comfrare. Però aquells que els produïren son la força. I a Espanya la força viu per damunt de la Justicia i del Dret.

La obstinació germanófila

Si després del torpedejament del «Luis Vives» encara queden a Espanya germanófils testaruts que crequin de bona o de mala fe en la legalitat dels salvatgismes germànics i persisteixen en la seva obstinació de apoiar en tot i per tot els atropells que cometi Alemanya en escarni dels drets dels homes, serà cosa de carregar-se d'espalles i esperar silenciosament la mort espiritual pròxima d'aquest poble sense enteniment ni voluntat.

No obstant, ens agradarà saber l'opinió que haurà format un conegit jaumista valencià, ex-diputat provincial i ex-regidor, que tenia un seu fill telegrafista perteneixent a dit vaixell. Segurament que el gran sobresalt que haurà causat en el si d'aquesta família la noticia del torpedejament, haurà fet escapar dels llavis de pares i demés parents un sens fi de maledicçions contra els autors de tan abominables torpedeigs. I aquestes maledicçions correrán segurament de boca en boca de tota persona que senti inflamada l'ànima d'un pur sentiment humanitari i senti dintre seu la queixa perllongada dels qui sufriren esperant la noticia consoladora del salvament. I a dintre seu aixecaran un altar d'odi envers l'odiós teutò.

Solament els germanòfils obstinats i vils faran apareixer en sos llavis el abominable somriure de Caín, ensanyant-se damunt els que gracies a la casualitat no han sigut víctimes d'aquest atentat.

Noves

En la espaiosa i concorreguda sala del Circol Republicà Federal, tindrà lloc demà diumenge, un lluit ball de tarda, quals ballables anirán a càrrec de la aplaudida Banda Municipal.

—S'ha donat per acabada la serie de concerts que durant la temporada d'estiu ha donat en la Plaça del Doctor Robert la nostra Banda Municipal.

—Ha quedat reorganitzada la brigada de la Creu Roja, de la Comissió d'aquest Partit.

—Relació de les finques que venen afectades del projecte d'unificació de les places del Doctor Robert i de Pi i Margall, qual execució té acordada i Ajuntament d'aquesta ciutat:

Cases núms. 15, 17, 19 i 21 del carrer de la Església i casa número 31 de la Plaça Pi i Margall.

Imp. Sallent. — San Quirico, 32. — Teléfono 520. — Sabadell.

VÍES URINARIES

DR. TORT ARTIGAS
Especialista

Cirugia general — Venereo — Sífilis — 606

Ha obert sa clínica al carrer de la Burriana, 24

Consulta els dilluns i divendres

J. Vidal Tarragó

ADVOCAT

ha establert despatx en aquesta ciutat, carrer de Gracia, 26, els diumenges de 9 a 12, continuant els dies feiners, junt amb el seu pare don J. Vidal i Valls, a Barcelona, Ronda de Sant Pere, 52, pral.

Kiosk de Canaletes

Cervesa **E. Petry,**
S. EN C.

Exigeixis en els taps la marca del Representant

Gasseosa F. PANÉ

Se serveix a domicili

Rambla, 198

Latorre, 2

COR

Per major duració de les espadanyes, apliqueu aquest producte a la sola. -- Preserva de l'humitat dels peus, evitant el reuma. -- No crema la sola. -- Es ven a tot arreu al preu de 30 cèntims el bloc

Representant a Sabadell: Joan Lladó Roca; Estrella, 104

Companyía Comercial Alcoholera, S. A.

Anís ARLEQUIN 'PICAROL'

Especialitat en Misteles, Moscatells
i Lícors de totes classes

Dipositarí: **Josep Fitó** (a) Místos

Sant Pere, 31 • Teléfon 660 • Sabadell